

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnistvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5.50
na mesec 2—	na mesec 1.90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vnapredne naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 30—
pol leta 13—	pol leta 13—
četrt leta 6.50	četrt leta 6.50
na mesec 2.30	na mesec 2.30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Skader in Djakovica.

Dunaj, 13. marca.

Avstrijsko - ruska demobilizacija je izzvala po celi Evropi živahno diskuzijo. Po večini jo tolmači evropski tisk kot razveseljivo znamenje bližajočega se političnega sporazuma med obema državama. Tako pišejo ne le organi trozveze, temveč tudi listi tripelentente. Edini, ki se o pomenu demobilizacije še resno prepirajo, so časopisi obeh neposredno udeleženi — naši nemški in ruski. Dunajsko časopisje bi deloma rado speljalo celo demobilizacijsko akcijo na tir, po katerem da ne vozi politični voz in z njevo razburjenostjo se obračajo listi proti znanemu dodatku petrogradske brzjavne agenture, češ, naše razmerje napram Srbiji nima ničesar opraviti s pogajanjem, ki smo jih vodili z ruskim kabinetom. Na drugi strani pa se huje rusko časopisje nad »lahkovernostjo« ruske politike, ki da je izstavila avstrijski diplomaciji menico zaupanja, o kateri ne ve, bo li kdaj honorirana.

Ena kakor druga trditev se nam zdi neosnovana. Izvajali smo že večkrat, kako se logično vsiljuje domnevanje, da morajo tvoriti podlago demobilizacijskega sporazuma politični dogovori, ki izključujejo vsak nadaljnji ostrejši konflikt.

Danes se javlja, da sta se Petrograd in Dunaj faktično v še spornih vprašanjih tako približala, da se smatrajo razrešitev kot neposredno predstoječo. Informacije, ki smo jih tekom dneva dobili iz izvenotrozveznih krogov, nam potrjujejo, da sta se avstrijsko in rusko stališče glede albanskega problema tako zblížala, da je morda že v današnji londonski konferenci pričakovati odločilnih sklepov in izjav. Rusija je po tej informaciji dunajskemu kabinetu sporočila, da smatra Skader za albansko mesto. Avstrija pa je v Petrogradu poudarila, da polaga največjo važnost na skadrsko vprašanje, priznavajoč tako indirektni pot, da glede ostalih še spornih točk, oziroma glede Djakovice ne namerava delati nikakih težkoč.

Izjavi nista povsem točni in odkriti. Konferenca veleposlanikov, kot

zastopnica evropskih velesil, je principijalno sporazumna, da pripade Albaniji vsa mesta, ki bodo izrecno deklarirana kot albanska in zato bi se dalo smatrati, da pomenja ruska izjava definitivno rešitev skaderskega vprašanja in pač tudi razrešitev celega delimitačnega spora.

Diplomatični krogi pa so še vedno nesigurni, pomenja li ruska izjava splošno in načelno deklaracijo, ali pa le konstatirano dejanskega položaja. Danes je Skader res albansko mesto, ker ga oblegovalna armada še ni zavzela. Toda bo — li jutri ali konec tedna, kadar se morda posreči za danes pripravljeni generalni naskok, Skader po ruskem nazoru tudi še albanski?

Naša diplomacija in ž njo vred pač tudi vsa ostala evropska, bi rada popolno jasnost. Zaraditga bo poskusila že današnja londonska konferenca razrešiti skadersko zadevo. Avstrija hoče predlagati, da se konferenca izreče o Skadru ter deklarira mesto kot albansko, kar bi pomenjalo, da pripada v smislu principijalnega naziranja evropskih velesil, ta sporna trdnjava Albaniji. Zatrjuje se, da stavlja Avstrija ta predlog v trdnem prepričanju, da se mu Rusija ne bo protivila.

Z največjo napetostjo je treba zatorej pričakovati današnjega londonskega poročila. Ako bo to o vsebini razprave molčalo, potem je smatrati, da se Rusija še ni odrekla zadnjemu pridržku in da informacija o doseženem sporazumu ni povsem točna.

Konferenca bo razpravljala tudi o srbskih obsežnih vojnih pripravah v Albaniji in proti Skadru. Že par dni se zatrijuje, da se zavzema trozveza za kolektivno intervencijo v Belgradu, češ, velesile smatrajo, da so nove srbske akcije naperjene proti avtonomiji Albanije, torej proti jasno poudarjeni volji cele Evrope. Tako intervencija je tako dolgo neverjetna, dokler se ne odloči politična usoda Skadra, kajti srbska akcija je skoro izključno za Skader namenjena in dokler traja vojno stanje, dokler pripada odločitve o politični bodočnosti trdnjave orožju, tako dolgo je, skoro bi rekli, komaj mogoča kakršnakoli intervencija ne le po mednarodnem pravu, temveč tudi po sedanjem di-

plomatičnem položaju. Ako nam torej sporoči brzjav, da so sklenili veleposlaniki v Belgradu in Cetinju nasvetovati, da naj se srbska in črnogorska armada ne izpostavlja nepotrebnemu prelivanju krvi, potem bo to znamenje, da je sporazum med Avstrijo in Rusijo glede Skadra faktično v avstrijskem smislu dosežen, pa tudi sporazum glede Djakovice, in sicer glede tega mesta gotovo v smislu srbskih zahtev.

Vojna na Balkanu.

Odrin.

V Carigradu baje še nimajo nikakršnih poročil, da so balkanske države sprejele posredovanje. Le indirektno so izvedeli, da Bolgarsko zavlačuje sprejetje posredovanja, dokler Odrin ne kapitulira. Predvčerajšnjim se je splošno govorilo, da se je začel general Šukri paša dogovarjati z generalom Savovom zaradi predaje Odrina. Carigradski uradni krogi te vesti dementirajo ter trdijo, da se Odrin more še držati. Nasprotno pa poroča carigradski poročevalec lista »Kölnische Zeitung«, da je Šukri paša potem brezzičnega brzjavo prošil v Carigradu, naj se čimprej sklene mir, da se s tem prepreči kapitulacija. V Odrinu se namreč razširja legar in primanjkuje živil in streljiva.

Iz Sofije poročajo, da se v najkrajšem času prične odločilna akcija proti Odrinu. Novi oblegovalni topovi so postavljeni. Vse predpriprave za generalni naskok so izvršene.

Skader.

S Cetinja uradno poročajo, da so zastopniki velevalsti zahtevali pri zunanjem ministrstvu, naj se dovoli civilnemu prebivalstvu v Skadru prost odhod. Zunanji minister je odgovoril, da bo zadevo predložil ministrskemu svetu.

Janina.

Essad paša je odgovoril nekemu časnikarju na vprašanje, koliko čet je imel začetkom vojne, sledeče: 1500 mož pri Lavrosu in 4000 mož

pri Kumucadesu. Ko je bila Pentegathia zavzeta, se je bal, da ga bodo grške čete obkolile, in se je vsled tega umaknil proti Bizaniji. Na to je prišlo iz Albanije kakih 6000 redifov in pozneje iz Bitolje nadaljnih 10.000. Po njegovem mnenju je bilo od regularne armade ujetih kakih 11.000 mož, razentega pa je imel okoli 6000 ranjenecv in bolnikov. En del čet je, kakor znano, pobegnil. Ob Albancev je dobil sladkor in živila, nikdar pa ne streljiva, pač pa je streljivo pošiljal Albancem. O načrtu nameravnega napada Grkov je bil poučen, vendar pa ni imel dovolj čet, da bi odbil napad na levem krilu. Razentega pa mu je primanjkovalo patron, vsled česar je bil vsak nadaljnji odpor nemogoč. Končno so ga še Albanci na cedilu pustili. 170 Albancev je dal ustreliti. Sporočilo, da mu je sultan podelil naslov gazija, je nanj napravilo velik vtisk. Končno je priznal veliko junaštvo grških čet.

Hamidie.

Z Dunaja poročajo, da se je turški križarki »Hamidie« posrečilo pred Sv. Ivanom Meduanskim potopiti štiri srbske transportne parnike, S Cetinja poročajo, da »Hamidie« ni potopila srbskih parnikov, pač pa da je poškodovala štiri grške transportne ladje. Dva od teh parnikov sta začela goreti. Kar je bilo na ladiji, je uničeno. Na parniku so bili vojaki in streljivo, vendar je bilo izkrcanje že končano. Kakih deset oseb je bilo ba- je ubitih.

Ko je križarka »Hamidie« obstreljevala srbsko taborišče, je bil v pristanišču Sv. Ivan Meduanski tudi Lloydov parnik »Skutari«, ki pa ni bil poškodovan. Malo pred bombardiranjem se je peljal princ Mirko na kraljevi jadrnici iz Bara v Dulčinj, da gre v taborišče generala Martinovića. Princ Mirko je pri Sv. Nikolaju stopil na kopno. Jadrnica je zapazila turško križarko ter se skrila v Sutomoru.

Albanija.

Iz Carigrada poročajo listu »Frankfurter Zeitung«: Razmere v Valoni, kjer je sedež provizorične al-

banske vlade, so vsled blokade, ki onemogočujejo preskrbovanje z živili, zelo nevarne. Pravijo, da vlada v Valoni lakota. Na nujno prošnjo Albancev je sklenila konferenca poslanikov v Londonu, posredovati pri grški vladi, da blokada ne bo onemogočevala proviantiranja Valone.

V bruselskih krogih se govori, da smatrajo vojvodo Urach, svaka belgijskega kralja, za resnega kandidata za albanski prestol.

Mirovni pogoji Balkanske zveze.

Belgrajski uradni list »Samouprava« poroča, da bodo balkanske države stavile Turčiji sledeče pogoje:

1. Sovražnosti naj se nadaljujejo do sklepa miru.
2. Za podlago mirovnih pogajanj mora služiti predlog delegatov Balkanske zveze, ki je bil stavljen 23. decembra 1912, z obmejno črto Medija - Rodosto, s prepustom polotoka Gallipoli Turčiji in z odstopom vsega ostalega zapadlega teritorija balkanskim državam izveniš Albanijo, katere meje in organizacijo naj uredi londonska konferenca veleposlanikov.
3. Egejske otoke dobi Grška. Pri tem se posebno naglašajo otok Kreta, glede katerega otoka morajo Turki pozabiti na vse svoje prejšnje pravice.
4. Turčija se zaveže, da plača balkanskim državam vojno odškodnino, katere visokost se bo določila pred podpisom miru.
5. Turčija mora zavarovati in zasigurati vse pravice kristjanov in drugih podanikov balkanskih držav, ki bivajo na Turškem ozemlju. — V slučaju, da bi se obravnavala kakšna finančna vprašanja, katere bi povzročila nadaljna vojna, zahtevajo balkanske države, da morajo biti pri teh obravnavah zastopane vse štiri balkanske države po svojih zastopnikih. Poostrežen zahtev balkanskih držav je povzročilo nadaljevanje vojne. Če bi hotela Turčija mirovna pogajanja zopet zavlačevati, bodo pa prihodnji mirovni pogoji Balkanske zveze še občutnejši za Turčijo.

LISTEK.

Na ženitovanjskem potovanju.

A. Peklin.

Velika nevarnost je že bila, da se bosta na ženitovanjskem potovanju sprla. Hudo je, če je človek na ženitovanjskem potovanju.

»Zagotavljam ti, Mirko, vse moje prijateljice so tihotapile na ženitovanjskem potovanju!«

»No, no,« je dejal v dvomu.

»Res, Mirko, če ne prinesem nič tihotapenega domov, me celo ženitovanjsko potovanje ne veseli.«

»Oj, oj, to je pa res hudo!« je rekel, ne da bi ga zapustil humor.

Spremenljiva ženska je ugabna, razun če je ta ženska mlada in lepa. Potem je tudi spremenljivost lepa.

Beta pa je bila zelo lepa. Zato so mu dopadle njene misli in oborožil se je s humorjem proti njeni spremenljivosti.

»Jezilo jo je, da ni postal hud. «A jaz hočem,« je rekla. »Bom tihotapila in če drugo ne, malo caharina.«

Začudil ga je njen ton in čudno jo je pogledal. Postal je resen, ker je bil prepričan, da hoče napraviti neumnost. »Tega ne boš storila, Elizabeta!« je rekel odločno.

Elizabeta! . . . V celem času njunega zakona je ni tako imenoval. Oči so ji žarele.

Prijel jo je za roko in ji jo nalahko gladil. »In če so vse tvoje prijateljice tihotapile, ti vendar ne boš. Ti si juristova žena. Če te pri tihotapenju zalezejo, potem je konec juristariji. . . . Zato boš kaj takega opustila. Govoriva o čem drugem!«

Okrog ustnic je bolestno drhtela. Oči so se napolnile s solzami. »Niti najmanjše zabave mi ne dovoliš?«

»Ne, takih zabav ne dovolim svoji ženi!« je rekel trdo.

Obrnila se je od njega. Mrzlično je prišla klobuk in stopila k oledalu.

»Ti greš, Beta?«

»Grem se posloviti od Avžnerjevih; kaj tudi tega ne smem?«

»Če te veseli, le idi!«

»Zbogom!«

»Zbogom, Beta!«

Torej res neskladnost na ženitovanjskem potovanju. . . .

Zvečer je bila zopet prijazna proti njemu, kakor vedno. Hotela sta iti k večerji, a Beta si je še popravljala lase. Ker je v ogledalo videla, da jo zaljubljeno gleda, se mu je prijetno nasmihala. Stopil je k njej, nagnil glavico počasi nazaj in jo poljubil. Pogledal je na kovčeg. »Je-li že vse pospravljeno? Nisi ničesar pozabila?« Rekel je to v skrbi, ker je ve-

del, da ni bila bogvekaketa umetnica v pospravljanju stvari.

»Vse gotovo.«

»Kovčeg in ročna torbica?«

»Vse gotovo,« je rekla ponosno.

Začuden je gledal na velik zavoj iz pupovine. Začelo ga je skrbeti. »Kaj pa je to? Tega vendar ne bova vzela seboj? To je vendar strašen balast!«

Veselo se je nasmejela. »Seveda! Danes opoldne sem kupila. . . . Krasna servisa za liker! Krasna, ti pravim, Mirko! To bova vtihotapila.«

Zavoj ni bil prevezan, zato ga je odprl. »Ali Beta!« je rekel z nežnim očitkom. Vzel je iz zavoja dolg, tanek kozarček in ga je s strahom gledal. »Tega ne spraviva domov. Vse pretanko steklo je, med potom se nama pojibe.«

»Ne bo se pobilo. Časniškega papirja bom vzela in vsak kozarec ovila in ga napolnila z njim. Boš videl, da bo šlo.«

»Vzemi lesno volno!«

»Ne, časniški papir je boljši!«

»Časniški papir se ne vleže tako dobro po obliki kozarca, kakor lesna volna in zato bodo kozarci trkali drug ob drugega in se razbili!«

»Ne, vzela bom časniški papir!«

»Jezno je skomizgnil z rameni. «Tihotapili ne bomo!«

Krasen dan je bil. Mirko in Beta sta uživala svojo srečo. Šlo je proti

domu, proti lastnemu ognjišču. Beta ga je zaljubljeno gledala. »Kako te ljubim!« Med celo vožnjo je bila tako nežna in ljubeznjiva. Neprestano ga je gledala.

Ta tiha sreča je bila prekinjena, ko sta se približevala zadnji postaji na meji. Beta je postala nemirna.

»Le hitro se napravi,« je dejal Mirko, »prestopiti moramo. Brzovlak stoji malo časa in iti morava skozi colnarino!«

»Pa zakaj bova vtihotapila!« je rekla. Nekoliko je bila razburjena.

Ni se zmenil za njo. »Jaz imam ročni kovčeg, svoj povrtnik in tvoj plašč, ti pa vzemi zavoj!«

Vlak je obstal. Potniki so se vsuli skozi izhode.

Beta je postala nemirna. »Morava li skozi colnarino, Mirko? Ali ne moreva okoli?«

»Morava! Le mirna bodi, pride-mo pravočasno do vlaka.«

Prijela ga je za roko. »Vzemi ti zavoj, Mirko!« Vsilila mu je zavoj.

Pogledal jo je od strani in vzel zavoj. Beta je bila bleda in njene velike oči so plaho gledale naokoli. Izdajalsko se je nasmešnil. Njej pa se je videla slaba vest na obrazu. Misli je, da je opustila idejo vtihotapenja. A zmotil se je.

»Seveda! vtihotapila bova!«

A Mirko ni tihotapil. Mirko je plačal colnino, dasiravno ni zahteval uradnik, da bi odprl zavoj. Bil je pre-

pošten, fin in pameten in ženski volji na ljubo ni hotel delati neumnosti.

Seveda sta zopet sama v kupeju.

Mirko je čakal na njene očitke. A namesto tega ga je objela in se tesno privila k njemu.

Veseli se je njene dobre volje; dala mu je torej prav. »Bila si vendar vesela, da sem plačal? Poznam to! To bojazen. Vem, da celo življenje ne boš več hotela igrati vloge tihotapca.«

Glasno se je nasmejela in ga poljubila. »In vendar sem! In vendar sem!« Ploskala je od veselja z rokama. »Ti sam si bil tihotapec, Mirko! Ne da bi vedel. . . . To je bila moja zvijača! . . . Čipke! Fine, krasne, drage čipke!«

»Kako to?«

»Med časniški papir, v katerega sem zavila kozarce, sem položila čipke. In ti si bil tihotapec, Mirko!«

»Za božjo voljo!« je rekel preplašen. Bil je tako žalosten, da ga je morala tolažiti. »Ne bodi vendar hud, dragi moj! Ti nisi vedel; ti ne moreš, za to!«

»Ne za to,« je rekel. »A predno sva odpotovala, sem vrnil papir i zavoj in ga zamenjal z lesno volno,« je rekel s slabim glasom.

Na ženitovanjskem potovanju zamere. A vendar je rabil celo uro predno mu je Beta odpustila. . . .

Izpred Odrina.

(Dopis.)

Ta dopis pišem v mali, zapuščenih vasi, v Tatarkeju.

Prebivalci, Turki, so svoječasno pobegnili v Odrin in zamenjali so jih bolgarski vojaki. Takoj ob vasi se pričnajo zadnje bolgarske pozicije.

V vasi je nastanjen bolgarski armadni štab za južni oblegovalni polokrog, dočim zavzema severni, severozapadni in severovzhodni polokrog, kjer se nahajajo tudi najmočnejše turške utrde, srbska vojska, ki je tudi številno močnejša od bolgarske.

Od tu je krasen razgled na Odrin.

Z dobrim daljnogledom se vidi celo dim, ki se vije iz dimnikov. Minareti Selimove mošeje gospodujejo nad mestom. Toda z njih ne sipajo več svetlobe reflektorji na pozicije oblegovalcev; zdi se, da so projektorji pokvarjeni.

Po zaslugi dr. K. se mi je dovolilo, da si ogledam pozicije.

Ta dan niso pokale puške in niso grmeli topovi. Obe vojski sta bili pač utrujeni in izmučeni, ker je preje bombardiranje trajalo vsa noč.

Dospeli smo do prvih okopov. Vrstili so se vzporedno ob lahkem padcu gorskega grebena. Bili so globoki in široki, da bi se dva voza lahko v njih komodno izognila drug drugemu. V okope so vodile ob strani izkopane male stopnice. Doli v okope nisem šel, ker me je gnala bolj radovednost v zemljanice. Skoro smo bili pri njih. Tudi te so bile izkopane tako, da so bile obrnjene od Odrina. Zemljanice so podobne kletem, v katerih je prostora za 12 do 15 vojakov. Zrak v njih ni sicer najboljši, toda toplo in varno je tu. Dogodi se tudi, zlasti kadar se zemlja napije vode, da se zemljanice zasipajo, toda to so redki slučaji.

V času premirja so imeli vojaki dovolj prostih ur, da so si lahko te jame napravili kolikor mogoče ugodno in varno.

Tu dobivajo vojaki hrano ob času oddila in odpočitka. Razen onih, ki so na pozicijah in na stražah, prebivajo vsi vojaki tu, se razgovarjajo, igrajo karte, spe, kakor pač pride. Semtertja je tudi veselo v teh jamah.

V zadnjem času je bilo semkaj poslanih okrog 50.000 malih železnih peči. Postavili so jih v okopih in zemljanicah, da se morejo vojaki greeti ob njih. Okrog teh peči so navadno zbrani vojaki, spominjajo se svojih oddaljenih domov ali pa čitajo. Često tudi zapoje v koro, ali pa jim peva guslar.

V teh zemljanicah prebivajo tudi častniki. Njihovo življenje se prav nič ali zelo malo razločuje od življenja navadnih vojakov. Hrano dobivajo skupno, k večjemu da dobe svoje porcije preje. Hrano kuhajo v posebni kuhinji; ponajveč se kuha riž, rižol in grah.

Ako gredo častniki v službo na pozicije, bi jih nihče ne mogel spoznati, da so oficirji. Obleženi so, kakor prostaki, brez epolet; na pozicije gredo često brez sablje, a zato s puško v roki. Tega so jih naučili prejšnji boji, v katerih je padlo toliko oficirjev samo zato, ker so se s svojimi modrimi uniformami, z bleščečimi sabljami in epoletami prejasno razlikovali od navadnih vojakov.

Na pozicijah je hudo, zlasti takrat, kadar pritisne silen mrz, ki je tu hujši kakor na primer v severni Avstriji. Dr. K. mi je pravil, da je on sam že dosedaj amputiral preko 30 ozebljih rok in nog.

Zlasti srbska armada mnogo trpi vsled mraza, ker se nahaja na pozicijah, ki so najbolj izpostavljene severnemu vetru. Zato so Srbi že nestrpljivi in komaj čakajo, da se da znak za splošni in glavni napad. Toda za takšen napad ni posebno navdušen generalni štab. Govori se kot popolnoma zanesljivo, da ima odrinska posadka hrane še za dva meseca.

Splošni napad bo zelo težak in krvav. Napadalcu morajo preje premagati razne ovire: mreže žlebljastih žic, volčje jame in druge take prijetnosti. Ostre žice so silno močne in se dajo zelo težko presečkati.

Od pionirjev, ki imajo nalogo, da sekajo te žice, sta jih padli že dve tretjini, dasi imajo pionirji prsne oklope.

Nadalje morajo napadalcu preko odprte ravnine, kjer bodo izpostavljeni strahovitemu ognju iz topov in mitraljez. Tak napad zahteva ogromne žrtve in še je vprašanje, ako bo uspel.

Ali vojaki so že nestrpljivi. Enolično življenje v zemljanicah, nadloga in muke na pozicijah silijo vojake na naravnost obupno smelost.

Vračal sem se s pozicij s čudnimi čustvi. Zrl sem na straže, kako nepremično, brez vsake pretnje gledajo na Odrin, zrl sem na množice

vojakov, ki zde v okopih, in pomislil sem: »Moj bog! Koliko se bo vas vrnilo nazaj na svoj rodni dom?!« ... Iz Tatarkeja sem lezli na konju do Urbe. Tam sem preko pontonskega mosta prešel na drugo obrežje, na železniško postajo ter se odpeljal s tovornim vlakom, ki je slučajno stal tu, do Dimotike, kjer je glavno bolgarsko taborišče.

Na potu mi je tožil neki pionir: »Nas zasmehujejo, češ da nismo vojaki, a vendar smo se prav mi v tej vojni največ izučili.

Najprvo so zahtevali od nas, da speljemo reko Marico v drugo strugo in s tem odvzamemo Odrinu vodo. Deževje je preprečilo ta načrt. Koliko izmed nas jih je takrat vtihnilo in zmrznilo. Nato smo seki o ne proklete žice. Od moje čete je nas ostalo samo še 25, vsi ostali so bili ubiti. In sedaj zopet hitimo od posla do posla. Tu gradi mostove, tu poliske kuhinje, tam pekarne in lazarete! Niti trenotka odmora in oddiha nimamo!«

Obžaloval sem ga, a nisem pri tem pozabil na one vojake, ki prezebajo in zmrzavajo pred Odrinom ...

Stajersko.

Javno predavanje v Trbovljah.

O potovanju po Balkanu predava v nedeljo, 16. t. m. ob 7. zvečer v Fortjevi dvorani v Trbovljah urednik Rasto Pustoslemšek iz Ljubljane. Predavanje bodo pojasnjevale številne skriptične slike.

Predavanje v Hrastrauku. Jutri v soboto, 15. t. m. predava v »Konzumnem društvu« v Hrastrauku urednik Rasto Pustoslemšek o Balkanu. Začetek ob 7. zvečer. Med predavanjem skriptične slike. Predavanje je bilo v Ljubljani sprejeto z velikim priznanjem.

Iz Celja. (Terezija Serneč.) V četrtek zjutraj je presenetila celjske Slovence nemila vest, da je ponoči vsled srčne kapi nenadoma umrla soproga starost celjskih Slovencev, gospa Terezija dr. Sernečeva, stara komaj 58 let. Pokojnica je bila hčerka znanega Ilirca, nekdanjega celjskega zdravnika dr. Stefana Kočevarja. Poročila se je z odvetnikom dr. Josipom Sernečem l. 1878. Bila je tiha, blaga slovenska žena, skrbna mati svojih 7 otrok, od katerih jih še 6, dva sinova in štiri hčerke, živi. Visoko spoštovani rodbini naše sožalje.

Iz Celja. (Društvene novice.) Dijaški kuhinji je daroval vodja nemško - slov. gimn. razr. g. Emilijan Lilek namesto venca na krsto gospe Terezije Sernečeve 10 K. — Občni zbor Celjskega pevskega društva se preloži na soboto 29. marca. — Dramatično društvo je preložilo svojo nedeljsko gledališko predstavo na nedeljo, dne 6. aprila. — Politično društvo »Naprej« ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 16. marca ob 11. uri dopoldne v gostilni Narodni dom.

Iz Celja. Omenili smo že, da se vrši v nedeljo, dne 16. marca ob 10. uri dopoldne v gostilni »Narodni dom« shod, na katerem se bode razpravljalo o celjskem okrajnem zastopu in osebno protestiralo proti temu, da se ne razpišejo nove volitve in se tako zopet omogoči redno poslovanje te važne gospodarske organizacije. Vabimo ponovno gg. veleposestnike in zastopniki trških ter kmečkih občin, da se tega važnega zborovanja v čim večjem številu udeležijo.

Še enkrat o naših političnih društvih. Na zadnjem glavnem zboru Narodne stranke se je poudarjalo, da so politična društva najpriporočljivejša oblika strankine organizacije. Sprejela se je v tem smislu tudi resolucija, ki poziva vse somišljenike, naj mislijo v svojih okrajih in okrožjih na ustanovitve takih društev in skrbijo, da bodo ista tudi živahno delovala. Ustanovilo se je že tudi lepo število takih političnih društev: za brežiški, sevnjski, šmarsko - rogaško - kozjanski okraj, za celjski okraj dosedaj dve in dve se še snujeta in končno za mesto Maribor in okolico. Nadaljnji dve društvi dobimo v laškem okraju. Nimamo pa še takih političnih organizacij v vranskem, gornjegrajskem, šoštanjskem, slovenjegrajskem in marnberskem okraju; treba bo začeti v konjiškem in mariborskem okraju ter v slovenskih goricah. V Ptuj in Ormožu imamo že v svojih rokah stari in ugledni politični društvi »Pozor« in »Sloga«. Nekatera izmed navedenih političnih društev so prav marljiva, druga so zopet počasnejša. Na tem polju nas čaka še veliko potrebnega in hvaležnega dela. Kjer že imamo društva, skrbimo, da pritegnejo čim več delavnih in uglednih mož v svoj delokrog, kjer jih pa še nimamo, jih bo treba čim prej ustanoviti. Bogve kakih velikih akcij sicer ta društva ne bodo začela, dovolj je za prvi za-

četek, da skrbje za nabiranje prijateljev in somišljenikov kot svoje člane, da prireajo večje in manjše shode, skrbje za časopise in vsaj tu pa tam organizirajo naše ljudi pri občinskih volitvah, za katere se povsod strankino vodstvo ne more intenzivno zanimati. Nekatera društva te naloge tudi že pridno vršijo in imajo do 100 ter še več članov, ponajveč kmetrov in obrtnikov. Ti vzgledi kažejo, da se da navzlic sedanjim klerikalnim prepontenci doseči in s tem sistematično pripravljati tla za politični preobrat. Delo po političnih društvih naj spremlja delovanje v nepolitičnih, ki se pri nas vedno lepše razvija in opravičeno vzbuja lepe nade za bodočnost.

Vljudni davčni upravitelj. Pri Sv. Lenartu imamo davčnega upravitelja v osebi nekega Ludovika Rizienskega — kakor kaže ime — pristnega Nemca. Ta mož je športsman skoz in skoz. Kakor hitro se mu zdi, da je za svojo mesečno plačo že dovolj delal državi, zapre svojo blagajno v državni hiši ter nosi strastno in vztrajno na sprehod svojo puško. Zraven tega popolnoma miroljubnega dela je še zagrizen antialkoholist. »Uničimo ga« — to je njegova deviza, »potem je svet rešen te nesreče«. Pred par dnevi imelo je učiteljsko društvo pri Sv. Trojici zborovanje — in slučajno tudi g. Rizienski antialkoholistični tečaj. Kaj čuda, da se je čutil poklicanega, če tudi ne povabljen, iti med učitelje. Tukaj našel je med drugimi okrožnega zdravnika dr. Kraigherja, katerega je začel na neoličan način napadati in to radi tega, ker se je osmelil dr. Kraigher pritožiti radi jezikovnega postopanja gospoda oskrbnika. Očitno sprejel je g. Rizienski zaslužen nauk od strani c. kr. okrajnega glavarstva. To pa še nikakor ne opravičuje postopanja alkoholiziranega oskrbnika, ki je zmerjal g. doktorja s privadranim Kranjem, ki naj gre nazaj na Kranjsko itd. Kaj čuda, da je zbudilo postopanje tega c. kr. uradnika obče ogorčenje, kar je imelo posledico, da je moral mož ob kriku vsehn navzočih sramotno zapustiti neponujano mesto. Kaj bi se neki ne zgodilo s slovenskim uradnikom sličnega obnašanja? Smo radovedni na postopanje c. kr. okrajnega glavarstva.

Iz Ormoža. (Sprememba posesti.) Pri prostovoljni dražbi je kupil dne 11. marca slovenski konzorcij hišo po rajnem dr. Kristanu za 23.805 K.

Klerikalni obmejni stražarji. Klerikalcev so vedno polna usta o njihovem obmejnem delu. Vsakdanje izkušnje pa govore ravno nasprotno. Tako se je vršil v Št. Ilju nad Mariborom občni zbor podružnice c. kr. stajerske kmetijske družbe. Ta podružnica je ena izmed najprirednejših na Sp. Stajerskem, ima veliko število članov in ljudstvu res veliko koristi, a vse njeno delo se vrši v nemškem duhu, nemški se predava na zborovanjih, nemški poroča na njenem občnem zboru, samo nemški delegati so se izvolili tudi za glavno skupščino v Gradec. In tajnik te podružnice je — odbornik »Slovenske Straže«. Smešno je šentilske siidmarkovce napadati po »Straži«, doma pa jih pustiti mirno delati tam svojo politiko, kjer se ljudstvo najlažje pridobi.

Občni zbor Slov. kmečke zveze za Sp. Stajersko se vrši na belo nedeljo v Mariboru. Ker se bližajo deželnozbornske volitve, se imenuje klerikalna stranka zopet kmečko zvezo.

Lov na kaline. V klerikalnih listih beremo, da se bo v »Slov. Straži« osnoval poseben obrtniški svet, kojega namen bo paralelizirati delovanje »Siidmarke«. Nič bi ne imeli proti temu, ako bi hoteli naši bogati duhovniki res kaj žrtvovati za uboge obrtnike v narodno ogroženih krajih. A kakor »Slov. Straža« skoro ničesar ne stori za naše obmejno šolstvo, temveč porablja svoje iz kmetov, ne znabiti iz duhovščine, izmolžene groše za klerikalno časopisje, klerikalne dijakke in razna klerikalna društva, tako ne bo tudi za obrtniško ničesar storila. Ta-le obrtniški svet bi naj bil le nov lov na kaline, ki še kaj zaupajo duhovniški »poštenosti« in »rodoljubnosti«.

Iz Slov. Bistrice. V nedeljo popoldne se vršijo volitve delegatov naše okrajne bolniške blagajne. Baumann iz Poljca je pridno na delu in se vozi z avtomobilom po celem okraju ter lovi volilce za nemško-nacionalno kandidatno listino. Slovensci na delo vsi do zadnjega! — V ponedeljek, dne 17. marca 1913 se vršijo na Črešnjecju pri Slov. Bistrici občinske volitve. Upati je, da združeni Slovenci zmagajo vsaj v 2. in 3. razredu. Ako pa bodo Laporčani, ki imajo volilno pravico v Črešnjecju, storili svojo dolžnost, je zmagala Slovincem tudi v I. razredu zagotovljena. Omenimo le to, da je Sta-

Jerčljanec Kresnik agitatorično zelo delaven, črešnjejski župnik pa se baje boji napadov v ptujski giftni kroti! Čudno in za pristaša vsega-mogočnega Vseslovenske Ljudske Stranke tudi jako značilno!

Iz Slov. Bistrice. Nedavno smo poročali, da je zdravnik dr. Murmayer našim nemčurjem v želodcu, ker se ne strinja z njihovo zavozeno, hujskajočo politiko. To skromno poročilo je tukajšnje nemškutarje strašno razburilo, da bi si vsaj nekoliko ohladili svojo jezičo, skovali so dopis za »Marb. Ztg.«, v katerem predbacivajo dr. Murmayerju, da mu v narodnem oziru nikdar ni bilo in tudi sedaj ni zaupati, ko igra v tem oziru zelo dvomljivo vlogo. Ta nesramni napad na dr. Murmayerja porodil se je gotovo v kaki nemčurski butici, in za to je tembolj čudno, da nemčurji kritizirajo narodni značaj rojenega, pristnega Nemca, kakor je dr. Murmayer. Zupanu Stigerju in njegovim ožjim somišljenikom se je zdel ta napad vendar neopravičen in neumesten in objavili so v časopisih čujte in strmite! — kar v imenu cele mestne občine nekaj uradni popravek v »Mariborčanki«, v katerem pravijo, da ono poročilo ne odgovarja resnici in da je bil dr. Murmayer, vedno dober nacionalec in zanesljiv v vsakem oziru. Dr. Murmayer je vkljub temu popravku mandat v mestnem občinskem svetu odložil. Toda, kakor znajo naši negati Stiger itd. prakticirati začasno odlaganje mandatov, tako je to storil tudi dr. Murmayer. Prvotni napad ohranil si je pa vkljub zopetnemu vstopu v obč. svet gotovo v zelo dobrem spominu. Povemo mu pa ne kot njegovi zagovorniki, ampak kot odkriti prijatelji pravih, rojenih in poštenih Nemcev, da tukajšnjim renegatom ne sme dosti zapati, ker imajo vedno pripravljene batine za njega. Saj je že posredovanje pri »Siidmarki« za drugega nemškega zdravnika v Slov. Bistrici naperjeno proti njemu in njegovi družini! Dr. Murmayer se je končno vdal; renegati pa se bodo mu v pest smejali ter se od veselja na prsa trkali, češ, da so ga primerjali v časopisih stare »jungferce«.

Iz Ptuj. Naša mlada podružnica mariborskega dramatičnega društva pripravlja veliko in krasno ljudsko igro »Četrta božja zapoved« od Anzengruberja. Predstava se bo vršila začetkom aprila in opozarjamo slavno občinstvo že sedaj na to prireditve.

Iz Ptuj. Naš klub »Pipec« ima svoj običajni tedenski sestanek v soboto, dne 15. marca 1913 v gostilni »Pri zamorcu«. Predaval bo g. dr. Brunčič o narodnostnem in verskem vprašanju v zgodovini človeštva. Vabimo na obilno udeležbo.

Koroško.

Slovenska zmaga. Pri volitvi v krajni šolski svet v tolstovski občini so zmagali Slovenci, in sicer največ po zaslugi posestnika Tolstovske sline gosp. Andr. Oseta, ki je tudi tukaj vpeljal slovensko uradovanje in slovenske tiskovine.

Učinek vojaške godbe. Čez Benediktinski trg v Celovcu je korakal iz cerkve 17. pešpolk v vojašnico. Na čelu je igrala godba. Okna so se odpirala in radovedni gledalci so se gnetli med večnimi vratni in pred prodajalnami. Naenkrat zaropota okno v prvem nadstropju pošte, nato se sliši grozen tresk in prestrašen krik dveh pasantov. Neka radovednica je namreč, zaslišavša vojaško godbo, s tako silo odprla okna, da sta se oba dela okna odtrgala in padla na ulico. Zadata pasanta sta k sreči samo lahko poškodovana.

Velik gozdni požar je zanelila iskra iz železniškega stroja v okolici Volšperka. Ogenj se je vsled vetra silno hitro razširil in je napravil veliko škodo. Po enodnevnem gašenju se je posrečilo ogenj omejiti.

Primorsko.

Tržaški deželni zbor. Današnja uradna »Wiener Zeitung« priobči cesarski patent, s katerim je sličan tržaški deželni zbor na četrtek, dne 27. marca.

Iz sodne službe. Deželnosodni svetnik in predstojnik sodišča v Gradšču Emil Rencel je dodeljen deželnemu sodišču v Trstu, na njegovo mesto pride okrajni sodnik v Trstu Ivan Ventrella. — Predsednik okrožnega sodišča v Gorici Henrik Cacačura je dobil naslov dvornega svetnika.

Tgovlinski minister dr. Schuster pl. Bonnot se je odpeljal včeraj z vladnim parnikom »Pelagosa« iz Trsta na Reko, da si ogleda tamošnje pristanišče, ladjedelnico in druge večje industrijske naprave.

Rožarski napad na finančnega stražnika. V sredo ponoči so napadli

v ulici San Nicolo trije neznanci finančnega stražnika Simona Stöckla, ki se je vračal iz službe domov. Hoteli so mu iztrgati zlato verižico za uro in sneti prstane. Stražniku se je posrečilo, da se je iztrgal lopovom iz rok in poklical stražnika, ki je aretirati dva napadalca, tretji pa je ušel. Aretirana sta 25letni Franc Goriup iz Gorice in 29letni Franc Kränker iz Donavica na Stajerskem.

Rop ali poneverba. Uslužbenec tvrdke Weiss v Trstu je dobil znesek 7300 K, katerega bi moral izročiti neki drugi tvrdki. Mož pa se je vrnil in jokaje izjavil, da ga je neki neznanec napadel in oropal.

Tržaška porota. — Nevaren mednarodni ponarejalec denarja. Po zaslišanju nekaterih prič, je stavilo sodišče porotnikom tri vprašanja, in sicer glede ponarejanja denarja, glede podpore pri ponarejanju denarja in glede kakovosti ponarejenega denarja. Porotniki so potrdili prvo vprašanje z 9 glasovi, pri čemer pa so izključili ponarejanje tujege denarja. Drugo vprašanje je odpadlo, tretje vprašanje glede kakovosti (namreč če je denar tako ponarejen, da se z njim lahko premosti občinstvo), pa so porotniki potrdili z 8 glasovi. Sodišče je obsodilo Santa Garavinija na pet in pol leta težke ječe. Obravnava je trajala do pol 2. ponoči.

Nova južno ameriška progla. Austro - Americane. Pri zadnji seji trgovske zbornice v Trstu je govoril med drugimi referenti tudi ces. svetnik pl. Economio in sicer o važnosti nove južnoameriške črte Austro - Americane. Ta črta je velikega pomena za avstrijsko trgovino in za povzdigo tržaškega pristanišča. Končno je govornik poudarjal, da je obžalovanjavredno dejstvo, kljub temu da bi nova kanadska črta tudi veliko koristila mestu, da ministrstvo ni dalo prednosti domači družbi, marveč je podelilo koncesijo inozemski družbi.

Posledica vojaškega pretepa. V neki gostilni v Pulju so se stepli vojaki. Prišli so stražniki in topničar Alojz Ilias iz Požuna je napadel nekoga stražnika z golim orožjem. Stražnik je potegnil v silobranu meč in zabodel vojaka v ramo. To se je zgodilo pred nekaj dnevi, včeraj pa je Ilias vsled te rane umrl.

Samomor soproge srbskega poslanika. Soproga srbskega poslanika v Rimu dr. Buica, ki se je zaradi težke in nevarne bolezni preselil začasno v Sušak, se je včeraj vsled žalosti zaradi brezupne bolezni svojega soproga ustrelila s samokresom v glavo. Odpeljali so jo umirajočo v sanatorij, kjer je bržkone že umrla.

Ladjedelnica »Danubius« na Reki zaprta. Ravnateljstvo ladjedelnice Danubius na Reki, v kateri ladjedelnici že delj časa stavekajo slikarji, pleskarji in kotlarji, je izdalo včeraj delavstvu oklic, v katerem naznanja, da je primorano vsaj za nekaj časa ustaviti obrat v ladjedelnici. Med delavci, mojstri in inženirji vlada tako nasprotstvo, da je vsako delo skoro nemogoče. Kolikor delavcev ne stavka, izvršujejo pasivno resistenco.

Dnevne vesti.

Le ne tako tragično! V slovenskem gledališču v Ljubljani se je zgodilo nekaj neprijetnega: zadnja predstava »Ljubezan treh kraljev« je bila tako slabo obiskana, da so predstavo odpovedali. Zgodilo se je to v slovenskem gledališču prvič — pri drugih gledališčih pa že večkrat in kdor je količjak informiran o gledaliških razmerah po svetu, tisti ve, da je bilo že marsikje in marsikdaj potrebno, iskati ljudi na cesti in jim dati brezplačne vstopnice, samo da se je mogla predstava vršiti, in da je bila že marsikaka predstava in v večjih mestih, kakor je Ljubljana, odpovedana zaradi preslabega obiska. Na občinstvo tudi ta dogodek ni napravil prav nobenega vtiska. To vendar še ni nobena nesreča in tudi nobena sramota, če ljudje enkrat na kako predstavo ne pridejo. Pri nas pa se je iz te aferice v nekih listih napravila velikanska stvar in na vse grlo se vpije, da je ta dogodek žalosten dokaz, kako nizko stoji naša kulturna Ljubljana, slovenska prestolnica, od solnčnega juga pa je priletela kepa izdatnega blata: da v Ljubljani poginjamo od same kulturne lenobe. Take tirade so samo neslane in smešne in še vredne niso, da se kdo nanje ozre. Tako zabavljanje in psovanje samo kaže, da nihče neče resno premisliti, ne kaj je vzrok, da ni bilo občinstva na dotično predstavo, ne kaj je sploh vzrok »gledališki krizi«. In vendar leži vse takorekoč na dlani. Tisti časi so že minuli, ko so hodili ljudje v gledališče, samo da izpolnijo takolimenovano narodno dolžnost. Sploh je že malo preveč, kake narodne dolžnosti se vse ualagajo občinstvu — kje pa naj ljudje jemljejo denar, da bi vse plačevali,

kar kdo proglašja za narodno dolžnost. Ljubljana je uradno mesto in naravno je, da v takem mestu tudi med trgovci in obrtniki ni takega blagostanja, kakor na pr. v Trstu, ali kje drugje. Pa vendar žrtvujejo ljudje razmeroma ogromne vsote za razne narodne in kulturne namene in se jim nalaga toliko narodnih dolžnosti, da kar omagujejo. Pri našem gledališču moramo že priti do spoznanja, da ne gre zahtevati od občinstva, naj zaradi narodne dolžnosti obiskuje predstave, ampak gledališče mora storiti, kar treba, da bo samo iz sebe pritegnilo občinstvo; razviti mora tako privlačno silo, da bodo ljudje zaradi predstav hodili v gledališče, ne pa le zato, da izpolnijo narodno dolžnost. Tudi v potekajoči sezoni je bilo dovolj predstav, ki so občinstvo zanimali in so jih ljudje obiskovali z veseljem, bile so pa tudi take, ki občinstva niso mikale. Sem spada tudi igra »Ljubezen treh kraljev«. Pri premijeri ta igra ni ugajala; naj ima potem še tako umetniško vrednost, ali naj je bila pretežka za naše dramatične moči. Ta igra je v Italiji napravila velikanski efekt, a pri nas ta našminkana italijanska pretiranost ni prodrla. Že pri prvi predstavi je precej ljudi odšlo pred koncem in to se je razvedelo in razneslo, ter je bilo odločilno. In ker na gledališke recenzije že davno noben človek nič ne da, — je naravno, da ni bilo za igro nobenega zanimanja in je bila predstava skrajno slabo obiskana. Vrh tega je že stara stvar, da v marcu, če je količjak ugodno vreme, ljudje več ne obiskujejo gledališča, če jih tja kaj posebnega ne vleče. A kaj je na vsem tem? Na sebi je stvar tako malenkostna in brezpomembna, da jo more le prav posebna hudoobja razglasiati za dokaz, da poginjamo v Ljubljani od kulturne lenobe. In ta gledališka kriza. Pravzaprav to ni gledališka niti finančna kriza. Imamo namreč prav dosti gledališkega občinstva in smo opravičeni govoriti o gledališki krizi v tem trenutku, kakor govorimo v Berlinu in v Parizu, kjer jim je občinstva zmanjkalo. Naše gledališče boleha samo na pomanjkanju sredstev, to je sicer najhujša vseh bolehnosti, ali gledališka kriza v pravem pomenu to ni. S finančnimi težavami pa se je imelo gledališče vedno boriti in prav nič ni upanja, da bi se spremenilo na bolje. Tudi če bi bilo gledališče pri vsaki predstavi razprodano — toliko občinstva in denarja pa sploh nimamo, da bi mogli na to misliti — bi dohodki še vedno ne zadostovali; mestna subvencija pa je sicer za ljubljanske občinske razmere jako znatna, a za gledališke potrebe ne zadostuje. Gledališki aparat je drag, vstopnine ni mogoče zvišati, ker vlada splošno pomanjkanje denarja in vrh tega celo za drag denar ni dobiti vedno takih moči, da bi zadovoljevale občinstvo. Kako se bo končala gledališka finančna kriza, to ve Bog, mi tega ne vemo. Morda nam pridejo napomoč vrli bratje na banki, ki proglašajo malér, da so morali predstaviti »Ljubezen treh kraljev« odpovedati, za dokaz, da poginjamo v Ljubljani od kulturne lenobe.

— Iz upravne službe. Okrajni komisar Henrik Steska, ki je bil do sedaj dodeljen okrajnemu glavarstvu v Kranju kot obrtni referent, je prejel v delokrog trgovskega ministrstva z značajem zadržnega nadzornika s sedežem v Ljubljani. Začasno je dodeljen novi združni nadzornik v svrhu prakse združnemu okraju Trst.

— Iz sodne službe. Deželni sodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča na Vrhniki, Matevž Kobal, je dobil naslov in značaj višjega deželni sodnega svetnika.

— Iz ljudskošolske službe. Za prov. učitelja na štirirazrednici pri Sv. Jerneju v krškem okraju je imenovan Viktor Sotenšek, na mesto nadučitelja Riharda Megušarja, ki je vsled bolezni na dopustu, je imenovana za suplentinjo v Podzemlju absolvirana kandidatinja Katarina Vrtačičeva.

— Monsignor Tomo Zupan je danes praznoval 50letni jubilej svojega mašništva. Jubilar je bil rojen 21. decembra leta 1839. v Smokuču pri Breznici na Gorenjskem in je bil 14. marca 1863 posvečen za mašnika. Od leta 1868. do leta 1905. je bil gimnazijski katehet najprej v Kranju, potem v Ljubljani in se ga njegovi množestvilni učenci spominjajo hvaljevočnega srca. Monsignor Zupan je bil mnogo let vodja Alojzijevega, član deželnega šolskega sveta in mestnega šolskega sveta ljubljanskega, in je povsod uspešno sodeloval. Vsa Slovenija ga pozna in spoštuje kot množestvenega predsednika družbe sv. Cirila in Metoda. V tej lastnosti in zaradi družbe sv. Cirila in Metoda je moral monsignor Zupan od gotove strani prebiti mnogo bridkosti. Monsignor Zupan je bil vse dni, kar je stal v javnem življenju, toleranten mašnik, naroden skozinskož in veren

nositelj tradicij blagega, še vedno ne pozabljenega škofa Pogačarja, in nobenega dvoma ni, da je ostal zvest sam sebi, tudi odkar se je umaknil iz javnosti. Monsignor Zupan je telesno in duševno zdrav in čvrst. Vsi, ki ga poznajo, mu žele iz vsega srca: Še na mnogo let!

— Umrl je v ljubljanskem Leonišču po Notranjskem zelo znani župnik Karol Lenasi. Župnikoval je v Košani. Svoje dni se je moral naš list mnogo z njim baviti.

— Domovini je darovala »Ljubljanska kreditna banka« 500 K. Za velikodušni dar se ji odbor »Domovine« najsikreje zahvaljuje. Ostale slov. denarne zavode prosimo, naj se tudi spomnijo s kakim darom stradaljočega dijaštva.

— Loterijski odbor Splošnega ženskega društva za zadovoljstvom konstatuje, da pretežna večina v razprodajo poslanih srečk še ni vrnjena, iz česar v vsoto gotovostjo sklepa, da bodo srečke vsled požrtvovalnosti rodoljubov do zadnje razpečane. Ker je pa vključ temu še vedno nekaj tisoč srečk na razpolago, opozarja se vnovič narodno zavedno javnost, ali bi se res ne našle v večjih krajih osebe, ki bi se prostovoljno javile ter vzele, če tudi samo eno srečko, za svojo osebo ali pa izkušale jih med znanci in prijatelji razpečati. Enaki prostovoljci so se sicer do sedaj priglasili in še celo iz daljnjega Dalmacije, toda v prepričnem številu. V popolnitev zadnje objave glede dam, ki v vsi vno razpečavajo srečke, omenjati je poleg predsednice gospe dr. Tavčarjeve, ki vodi celo akcijo, tudi g. Jelačinovo, go. Govekarjevo, ki obenem tudi prav marljivo opravlja razna administrativna dela, go. dr. Kokaljevo, go. Krofotovo, go. Sego in go. Pavškovo, vse v Ljubljani. Za Trst in okolico je prevzela vodstvo razpečavanja ga. Zinka dr. Rybářeva, za Gorico ga. Marija Kopčeva in za Zagreb pa gdca. Minka Mankočeva.

— Koncesija za avtomobilsko vožnjo. Magistratni gremij je podelil Camerniku & drug. koncesijo za vožnjo z avtomobilom pod pogojem, da bo avtomobil v službi v tistem času, ki je predpisan za navadne izvoščke. Za vožnjo z avtomobilom se plača za 3 osebe za vsak kilometer 80 vin., za vsako uro čakanja pa 3 K. Ta tarifa velja dotlej, dokler ga magistrat ne spremeni. Avtomobil je dolžan brezplačno voziti tudi ročno prtljago pasirjev. Stojšče za avtomobil se določi na desni strani Fran Josipceve ceste, nasproti Maliča.

— Tri velike hiše zgradi »Kranjska hranilnica« na vogalu Gradišča-Simon Gregorčičeve in Cesarja Avgusta ulice. V hišah bo nad 40 stanovanj. Hranilnica je že dobila stavbno dovoljenje in prične nemudoma z zgradbo. To bodo menda edine hiše, ki se bodo letos gradile v Ljubljani. Poleg »Kranjske hranilnice« bo edini I. Brudar na Cesti treh cesarjev gradil malo prtično hišo, za zgradbo je že dobil stavbno dovoljenje.

— Čuvaji v parkih. Ker napravijo zlasti otroci spomladi veliko škodo v mestnih nasadih, je magistratni gremij sklenil postaviti posebne čuvaje, ki bodo pazili na nasade v Tirolskem in Bleiweisovem parku in v parku na Slovenskem trgu.

— Anton Knezova ulica se po sklepu magistratnega gremija nasadi z brestmi.

— Za popravo živih mej po mestu je magistrat naročil 700 gabrovih sadik.

— Vrtič pri kavarni »Prešeren«. Lastniku kavarne »Prešeren«, Karlu Polajnerju, je magistrat dovolil, da napravi pred kavarno začasni vrtič proti najemščini 20 K.

— Simon Gregorčičeva javna ljudska knjižnica v Ljubljani. Wolfova ulica 10, I. se tem potom iskreno zahvaljuje darovalcu, ki noče biti imenovan, z Dunaja, za krasno zbirko poslanih knjig. Da bi našel mnogo posnemovalcev tudi med rodoljubnimi ljubljanci! Knjižnica je odprta vsak delavnik od 4. do 8. ure zvečer in ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure dopoldne. Izkaznica s pravili vred stane sedaj samo 20 v. V knjižnici je na razpolago tudi tiskan katalog knjig. Pridno posečajte knjižnico in podpirajte jo pri važnem prosvetnem delu.

— Premestitev mesarjev in branjevcev s Pogačarjevega trga. Ker se po Veliki noči prične z zgradbo kanalov - nabiralnikov ob Šolskem drevoredu, je magistrat odredil, da se mesarji in branjevci premestijo s Pogačarjevega trga iz čisto higijenskih ozirov. Mesarji bodo imeli stojnice v času gradnje kanalov na Vodnikovem trgu, branjevci, ki prodajajo na drobno, pred Mestnim domom, vsi ostali branjevci na Sv. Jakoba trgu.

— Avtomobilsko garažo zgradi delniška stavbna družba »Union« na zemljišču tik hotela »Union«. Družba že ima stavbno dovoljenje. Garaža

bo lesena in obrnjena proti Slovenskemu trgu.

— Mestni trgaški in druga zemljišča, ki še niso dana v zakup, se bodo dala po sklepu magistratnega gremija v najem na javni dražbi.

— Za pirihe. Star običaj je, da si darujemo o Veliki noči za pirihe mala vezila. Slovenci in Slovenke, kupujte svojim znancem in znankam za pirihe srečke umetniške loterije!

— Razstava odprta. Na splošno željo občinstva bo razstava dobrih umetniških loterije odprta vsako nedeljo in vsak praznik od 10. dopoldne do 4. popoldne. V nedeljo je torej razstava umetnin vsakomur brezplačno na ogled.

— Vsem nakupovalcem sifonskih steklenic ter njih delov, posebno pa glavice, daje »Deželna zadruga izdelovalcev sodavode na Kranjskem« naslednje v vednost. Po vsej Kranjski delajo posebno nižji sloji sodavičarjem veliko škodo s tem, da izpraznjene sifonske steklenice pobirajo, njih dele, posebno glavice iz svinca in drugih tvarin, pa prodajajo različnim trgovcem in drugim obrtnikom. Ako se pomisli, da stane vsaka sifonska steklenica sodavičarja 1 K 60 v do 1 K 80 v, je gotovo, ker se to godi v veliki množini, da se dela s takim ravnanjem sodavičarjem, kojih izdelki že itak nobene cene več nimajo, ogromna škoda. Opozarja se tedaj slavno občinstvo, da ni kazniv samo tisti, ki steklenice ali njih dele uničuje ali pa prodaja, temveč tudi dotični, ki kupuje take stvari, ker mora vendar vsakemu znano biti, da lastniki steklenic ne bodo sami svoje steklenice pobirali in njih dele prodajali. Na taka nakupovanja in uničevanja sodavičarskih steklenic za sifon, pokalice itd. se opozarja tudi slavna policija ter c. kr. orožništvo, ker mora istini tudi znano biti, da ljudstvo kupi po gostilnah ali drugod le sodavičarske izdelke, nikakor pa ne steklenice; steklenice so tedaj last sodavičarjev, če jih pa kdo zlobno uničuje in prodaja njih dele, spada tedaj pod kazenski zakon, kakor tudi tisti, ki take stvari nakupujejo. Tudi gostilničarji in drugi odjemalci naj na to pazijo, da se steklenice redno vračajo lastnikom steklenic, ker je tudi zadrževanje istih kaznivo.

Trgovci v Šiški. »Zarja« se zaletava v trgovce v Spodnji Šiški, posebno pa v trgovca, ki se je naselil poleg konzumnega društva. Gospodarji konzumnega društva se najbrže boje za one odjemalce, ki so došli kot nečlani kupovali v konzumnem društvu.

Vpokojeni predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu g. Gerdešič se je te dni podvrnil operaciji in sicer so mu morali odrezati nogo.

Svak proti svaku. Poročali smo, da je okrajni glavar dr. Pilhofer bil primoran vložiti tožbo proti svojemu lastnemu svaku, konceptnemu praktikantu Goliju v Novem mestu. Tožitelj dr. Pilhofer je prišel v Novo mesto na razpravo, a te ni bilo — Golija se je najbrž spokoril in prosil odpuščanja, kajti dr. Pilhofer je tožbo umaknil. Ta dogodek priča vse, kako, da mora biti Golija posebne vrste človek, če se mora njegov lastni svak braniti proti njemu s tožbo. Ni več čuda, če je od strani drugih ljudi, ki s tem mladeničem niso v svaštvo, vedno toliko prirožb.

Žrtv svojega poklica. Pokojnega A. Planinška, strokovnega učitelja na Grmu, je zdravil spočetka g. dr. Buh, katerega je bolnik tedaj ko se je vlegel t. j. 25. februarja, sam zaželel. Dne 1. marca, ko je imel g. dr. Buh dopoldne uradno opravilo v Beli cerkvi, se je pokojniku stanje nekoliko poslabšalo (imel je toplote nekaj nad 39°) in takrat ga je odpeljal njegov tovariš v bolnico usmiljenih bratov in sicer proti izrecni želji podpisanega ravnatelja, ki je ležal takrat sam za influenco bolan in ki je hotel, da se počaka njegovega zdravnika, ker ni bilo nobene neposredne nevarnosti. V. Rohman, ravnatelj na Grmu.

Tatvine na Gorenjskem. V noči od 11. do 12. marca so vlomili neznan tatovi v Radovljici pri Pižu, v Lancovem pri Dornici in v Lescah v restavracijo pri Legatu, neki potnik pa je bil na postaji okraden. Orožništvo je našlo sicer nekaj vlomilnega orodja, zločincev pa še ni bilo mogoče izslediti. Na vsak način bi bilo treba orožništvo pomožiti, oziroma ustanoviti novo orožniško postajo v Lescah, kjer je železnica, pivovarna, več hotelov, poleti mnogo tujcev, a — prav nobenega varnostnega organa. Pri Legatu so spili tatovi menda cel sodeček piva in pokadili mnogo smodk; slišal jih ni nihče. Taki nezastraženi kraji so pravi raj za nočne vlomilce. Prosimo nujno pomoči — orožniško postajo ali pa celonočne patrulje.

Kinematograf »Ideal«. Danes priljubljeni Specialni večer s krasno napeto pozornost vzbujajočo ameri-

kansko dramo »Brez staršev«, dalje naravnimi posnetki: »V španskih Pirenejah«, »Slovesni prihod lorda Hardinga, podkralja indijskega v Delhi«, »Kako pristajajo na očoku Java«, komičnimi slikami: »Vse za nič«, »Gospodična detektiv« ter »Mirko in njegov učitelj« in kolorirano dramo »Komtesa trubadur«. — Jutri nov spored z zanimivo dramo »Ugasla luč«.

S ceste. Ko se je predvčerajšnjem zasebnica g. Amalija Avramovičeva Pred škofijo peljala s kolesom, jo je z vozom zadel neki nasproti došli hlapec, kojega konj se je ustrašil električnega voza, vsled česar je padla s kolesa in se na glavi poškodovala. — Istotako se je včeraj ustrašil konj hlapcu Ivanu Dovjaku, ko je peljal po Karlovski cesti apno, električnega voza ter odskočil pri hiši št. 10 v vrtno ograjo, katero je podrl ter s tem napravil lastnici znatno škodo.

Aretirana je bila včeraj Terezija Strajnarijeva, rodom iz Drenja pri Toplicah, katera ima za mesto prepovedan povratek, a še vedno zahaja nazaj. Oddali so jo sodišču.

Nesreča. Včeraj si je konjski trgovec Matija Kodolja na kolodvoru v Sežani pri nakladanju konj, dvakrat zlomil nogo. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 12 Slovencev in 8 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 40 Slovencev in Hrvatov. 15 Hrvatov je prišlo iz Tirolskega, 18 tesačev pa iz Ogrskega. 300 Lahov se je odpeljalo na Ogrsko, 300 pa v Spodnjo Avstrijo. 190 ruskih Poljakov se je peljalo mimo Ljubljane, ki odplovejo iz Trsta v Kanado.

Našla je gdč. Marija Pirhova šopek ključkov na zlati verižici. — Učenec Leopold Kavčič je našel železno dolgo plinovo cev. — Kovaški mojster g. Fran Vrhovec je našel v robcu zavito manjšo vsoto denarja.

Društvena naznanila.

Ljubljanski športni klub. Redni letni občni zbor Ljubljanskega športnega kluba se vrši v petek, dne 28. marca t. l. ob 8. zvečer v salonu restavracije pri »Roži«. Dnevni red: Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika. Volitev dveh revizorjev in razsodišča. Slučajnosti. — V slučaju nesklepnosti vrši se ob pol 9. drug občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih. Odbor Ljubljanskega športnega kluba.

Ljubljanska krajevna skupina društva jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov priredi v soboto 15. t. m. ob 8. zvečer v salonu restavracije pri Mraku, Rimska cesta št. 4 prv pri prijateljski sestank, na katerem se bo razpravljalo o važnih in aktualnih stanovskih zadevah, vsled česar se cenj. tovariši prosijo, da se sestanka polnoštevilno udeležijo.

Gledališko društvo na Jesenicah vpripori v nedeljo, dne 16. t. m. točno ob pol 9. zvečer v dvorani pri »Jelenu« na Savi narodno igro »Miklova Zala«, po dr. J. Sketovi povesti spisal Jakob Špicar. Dramatizator je igro na novo predelal in je upati prav posebnega uspeha. Gledališko vodstvo se bo potrudilo, da izpolni kolikor mogoče zahteve, ki jih stavi igra v sceneričnem oziru in tudi glede garderobe. »Miklova Zala« se ponovi za zunanje obiskovalce našega gledališča v sredo, dne 19. t. m. popoldne.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Jutri v soboto (nepar) se za smeh in kratek čas prvič na slovenskem odru vpripori vesela burka v treh dejanjih »Pred poroko«, nemški (»Das Opferlam«), napisala O. Walther in L. Stein. V tej kratkosti in dovipni burki, ki je vredna vrstnica pri nas tako uspešne burke »Nebesa na zemlji«, so zaposleni vsi naši najboljši komiki, režijo vodi g. Povhe, tako da je nedvomno, da bo imela spričo svoje lahkotne zabavnosti tudi pri nas velik uspeh. — **V nedeljo popoldne** (izven abonementa, za lože par) se zadnjič v sezoni pri izdatno znižanih cenah vpripori pri nas tako priljubljena burka »Nebesa na zemlji«. Začetek ob 3. Konec ob pol 6. — **V nedeljo zvečer** (par) se prvič v sezoni vpripori na novo naštudirana Kalmanova kratkočasna opereta »Jesenski manevar« z gdč. Grossovo, subreto osiješkega narodnega gledališča, kot gostom v vlogi prostovoljca Marosija. Začetek ob 7. zvečer, konec ob pol 10.

Slovensko gledališče. Včeraj zvečer so vpriporili »Brivca Seviljskega«. Vlogo Rozine je pela gospa Cilka Otahalova in se izkazala kot izborna šolana in nadarjena koloraturka. Občinstvo jo je toplo pozdrav-

ljalo in hvalilo. Gledališče je bilo razprodano.

Književnost.

— »Novi Akordi«. 12. letnika prva številka prinaša naslednje skladbe: Emil Hochreiter: »Vales nobles«, I. za klavir; Emil Adamič: »Poj petelin, zoro mi naznani«, za dva glasova in klavir; Janko Ravnik: »Ženica«, mešan zbor; Josip Pavčič: »Padale so cvetne sanje« za en glas in klavir. Ta zvezek ima glasbeno književno prilogo. Cena za celo leto 10 K, za pol leta 5 K, posamezni zvezki po 2 K.

Razne stvari.

*** K atentatu na laškega mornariškega ministra.** Dodatno k včerajšnjemu tozadevnemu poročilu se poroča, da je mornariški minister Leonardo Cattolica prišel zopet v zbornico, ki ga je navdušeno pozdravljala. Minister je izjavil, da ga ta napad nikakor ne bode ostrašil, marveč šele obodril, da bo tem intenzivneje deloval v prid in hasek svoje domovine. O napadu samem je pripovedoval minister sledeče. Že pred nekaj časom so me prijatelji svarili pred admiralom Gozjem. Pravili so mi tudi, da se intenzivno uri v sabljanju, da bi me premagal v dvoboju, katerega je nameraval izvesti. Jaz se nisem dosti brigal za ta poročila, posebno še ker nisem smatral tega blaznega starca za zmožnega, vpriporiti cestni napad. Ko sem šel v sredo po poti zamišljen v svoje posle, se je nenadoma znašel pred mano Gozo in me sunil s pestjo v prsa. Sunek, ki ni bil ravno posebno silen, sem vrnil. Gozo je padel in jaz sem šel naprej v trdnem prepričanju, da imam opravka z norcem in da ne bodo nastale iz tega nobene posledice. Smilila se mi je rodbina Gozova. Toda ko sem bil komaj pol ure v uradu, je prišel k meni državni pravdnik, ki mi je naznanil, da so Goza aretirali. Po mojem mnenju bi bilo bolj umestno, da bi odpeljali Goza mesto v preiskovalni zapor v blaznico.

*** Ameriški milijardar.** Pierpout Morgan je prispel včeraj zjutraj v spremstvu svoje soproge, dveh hčerk in profesorja Bastianellija v Neapelj, od koder se odpelje s posebnim vlakom v Rim, kjer ostane del časa. Morgan je svojo nevarno bolezen srečno prebolel in bo v kratkem popolnoma okreval.

*** Memoarji Tosellija — Luiza Toskanska.** Iz Milana poročajo, da je izšel v neki tamošnji knjižarni prvi del memoarov musika Tosellija, soproga Luize Toskanske. V teh spisih opisuje Toselli popolnoma natančno in brez vsakega obzira svoje ljubezenske dogodke, kakor jih sam imenuje za Luizo Toskansko in sicer od prvega srečanja do poroke in od poroke do ločitve. Ti memoari vzbujajo splošno senzacijo.

*** Izvenzakonske blodnje** bivšega nadvojvode Leopolda Wöllfinga in Marije Ritter. Pod tem naslovom je izšla v Berlinu knjiga, ki jo je spisala neka dama. V tej knjigi opisuje pisateljica natančno drugi zakon nadvojvode z gospodično Marijo Ritterjevo.

*** Cerkvena poneverba.** Cerkveni svet starokatoliške nacionalne cerkve v Genovi je vložil proti prokuristu zvezne banke Gotthardu Schibliju ovadbo pri državnem pravdniku, češ da je poneveril ovađenec 200.000 frankov, katere je dal neki meščan, da odstopi cerkev neko starokatoliško cerkev rimskokatoliški občini. Schibli je denar zaigral na borzi.

*** Aretiran avstrijski trgovec s konji.** Na konjskem semnju v Esterlinu na Ruskem so aretirali avstrijskega trgovca s konji Karla Löwija in mu zaplenili 50 konj. Löwiy se je posrečilo, da je pobegnil, seveda brez konj.

*** Velikodušno volilo.** Ogrski bogataš baron Albert Wodianer je zapustil svoje 100 milijonov vredno premoženje državi s pogojem, da razdeli polovico obresti tega kapitala njegovim sorodnikom, drugo polovico pa porabi za kulturne namene.

*** Požar v tovarni.** V Brnu je zgorel velik del tovarne za fino sukno in druge finejše blagove. Kako je nastal ogenj ni znano, škoda znaša čez 200.000 kron, tovarna je morala delo ustaviti.

*** Obravnava** proti znanemu večkratnemu morilcu, požigalcu in roparju Sterniku, o katerem smo svoječasnno že obširneje poročali, se je pričela v četrtek v Frankobrodu. Ta obravnava, ki bo trajala več kot en teden, vzbuja veliko zanimanje. Sodni dvorani je natlačeno občinstvo. Sternikel sedi uklenjen na tožni klopi, čuvajo ga trije najmanjši stražniki.

* **Mlade žene in vdove.** Zadnje ljudsko štetje v Indiji je pokazalo, da je v indijskem cesarstvu nič manj kot 302.000 vdov, ki še niso 16 let stare. Dalje izkazuje štetje 2.500.000 mladih žen, ki še 10 let niso stare, in 6.500.000 žen, ki še niso dosgle 16. leta.

* **Žalujoča vdova.** Nadzornik nekega pokopališča je opazil nekoč, kako je neka ženska sejala na svež grob travno seme. Ko ji je omenil, da bo grob ob času že sam postal zelen, mu je ženska odgovorila: »Vem, toda svojemu pokojnemu pošljo sem obljubila, da se ne bom prej poročila, dokler ne bo zrastle trava na njegovem grobu. Ker se mi pa ravno sedaj ponuja dober snubec, ne maram sicer prelomiti besede, toda daljše držati jo kot je treba, pa tudi nečem.«

* **Porotna obravnava proti atentatorju na Schuhmeierja Pavlu Kunschaku** se vrši koncem aprila ali v začetku majnika. Kunschak je sedaj v preiskavi psihijatrov.

* **Dosmrtna ječa za sufragetke.** Državni pravdnik Humpreys se je danes izjavil, da hoče storiti vse potrebne korake, da se naj vsled požiga obtožene sufragetke obsodi v dosmrtno ječo. Vsled tega je izdal povelje za najstrožjo obravnavo Miss Lillian Lenton in Mrs. Joyce, koje so bile aretirane dne 20. februarja vsled nameravnega požiga paviljona v Kew botaničnem vrtu. Obe jetnici se nahajata sedaj v zaporu. Miss Lenton je postala vsled samovoljnega posta tako slaba, da so morali poklicati že zdravnika; njeno prijateljico Mrs. Locke, ki se je hotela tudi s postom iznebiti zopora, pa sedaj hranijo s silo, samo da jo bodo obdržali do obravnave pri življenju.

* **Največja tvornica žgalic na svetu.** Največje tvornice za žgalice so na Švedskem. V okraju Skaraborg Laesu je mesto Tidahony, ki šteje 3300 prebivalcev, ki so vsi namreščeni v tvornici »Vulkan«, ki izdelava največ žgalic na svetu. Tovarna predela na leto 600.000 kubičnih metrov lesa. Dnevna produkcija znaša okoli 200 milijonov žgalic, kar znaša na leto 73 milijard. Tristo električnih strojev zreže in zlepi na dan 900.000 škatljice.

* **Tehniki in reforma uprave.** V zadnji seji komisije za reformo uprave je minister baron Haertl priznanja vredno dokazal, da stroški za državno upravo prav nevarno rastejo, kar zlasti povzročuje preveliko naraščanje uradništva. Zanimivo je — nam piše »Stalna delegacija avstrijskih inž. — da so se juridična in računsko uradniška mesta pri centralni neprimerno bolj pomnožila kakor pa tehnična in to pa kljub temu, da se je tehnični obrat v državi v zadnjih decenijah naravnost nepričakovano razvil. Tudi avancementi tehnikov so neprimerno manj ugodni, kakor oni juristov. Dosti upravnih organizacij kaže še vedno ono lice, kakor ob ustanovitvi in Jožef II. in Franc I. bi bila gotovo zelo neprijetno iznenadena, ko bi videla, kako okorne in neizpremenljive so ostale njune stvaritve, mesto da bi se bile naravno razvijale.

* **Eifflov stolp kot termometer.** Zgraditelj Eifflovega stolpa v Parizu, ki je pred kratkem praznoval 80letnico svojega življenja, je doživel za doščanje, da se porablja njegovo mojstrsko inženirsko delo za znatno raziskavanje. Njegova najnovejša čudna uporaba je — kakor nam piše »Stalna delegacija avstrijskih inženirjev — da se meri z njim najbolj občutljivejša temperaturna izpremembe. Za to ga posebno vsposobljuje mrežasta konstrukcija in velika višina. Eifflov stolp, katerega mase tehtajo 7000 ton, je kljub tej teži med najlažjimi zgradbami na svetu. Ako si ga mislimo tisočkrat pomanišane, tedaj bi bil, z višino 30 cm, naravnost suptilno nežne konstrukcije. To pa ravno povzročuje, da stolp upravi zelo hitro in v veliki meri reagira na temperaturne izpremembe. Na žici, ki visi od druge ploščadi in je 116 m dolga, se jasno opaža izmenjevanje višine stolpa ob temperaturnih izpremembah. Stolp deluje kakor zelo občutljiv dilatacijski termometer. Na 116 m dolgem termometru so stopinje zelo dolge in torej za merjenje majhnih izprememb naravnost izborne.

Telefonska in brzajavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Odrin pred padcem.

Dunaj, 14. marca. »Politische Korrespondenz« priobčuje iz Carigrada to-le vest, ki je baže črpna iz najzanesljivejšega vira:

Poročila o položaju v Odrinu zatrjujejo, da se

nahaja odrinska trdnjava neposredno pred potrebo kapitulacije.

Dunaj, 14. marca. »Südslavische Korrespondenz«, ki je notorično v najtesnejših stikih s turškimi vladnimi krogi, javlja, da računaturski ministrski kabinet s kapitulacijo odrinske trdnjave kot gotovo stvarjo in da so poročila, ki jih je poslal Šukri paša iz Odrina, popolnoma brezupna. Bolgarsko-srbska vojska je že pričela s splošnim napadom in popolnoma gotovo je, da odrinska posadka tega napada ne bo mogla več zdržati, marveč se bo morala udati. Za mladoturke je v političnem oziru padec Odrina naravnost dobrodošel.

Berolin, 14. marca. »Berliner Tageblatt« javlja, da je stanje turške posadke v Odrinu popolnoma brezupno in da se je v najkrajšem času nadejati, da Šukri paša kapitulira z vso svojo armado.

Tudi Skader pred padcem.

Dunaj, 14. marca. »Südslavische Korrespondenz« priobčuje vest iz Carigrada, da je tudi položaj Skadra popolnoma brezupen in da se nahaja tudi ta trdnjava tik pred kapitulacijo. Kralj Nikita se je napolnil v glavno taborišče, ker pričakuje v najkrajšem času odločilnih dogodkov na bojišču. Črnogorsko-srbska armada se pripravlja na generalni naskok. Združena srbsko-črnogorska armada bo s treh strani istočasno naskočila trdnjavo s tako silo, da turška posadka tega naskoka absolutno ne bo mogla več vzdržati. Naskok pehote bo pripravil silen bombardement. Predno prično združeni Srbi in Črnogorci z glavnim napadom, bodo še enkrat pozvali poveljnika Essada pašo, naj se uda brez preliivanja krvi.

Dunaj, 14. marca. »Reichspost« ima iz povsem avtentičnega vira tole poročilo iz Skadra: **Položaj obleganetrdnjave je popolnoma brezupen. Prejšnji poveljnik Hassan Riza beg je že dolgotrpev. Krivda, da je bil ubit, se pripisuje Essadu paši, ki je Albanec in ki je po prevzetju poveljstva dal sneti turške zastave ter jih nadomestiti z albanskimi. Essad paša je sicer dober vojak, a slab organizatoričen talent. Zato je tudi odporna sila posadke, odkar je poveljnik Essad paša, znatno popustila.**

Skader.

Carigrad, 14. marca. Semkaj so došle vesti iz Skadra, da ima še za poldrug mesec municije in sicer za vsak top na dan po 700 strellov. Živila se baže še vedno lahko dovažajo v mesto. (?)

Bitka pred Čataldžo?

London, 14. marca. »Times« javlja iz Carigrada sledeče: **Turške in bolgar. čete so trčile skupaj pri Šadikaju. Pri Istanžu se je pričela velika bitka, ki še vedno traja.**

Turška križarka »Hamidie«.

Belgrad, 14. marca. (Izvirno poročilo.) Iz Drača javljajo še te-le podrobnosti o napadu turške križarke »Hamidie«: Ob zori se je v daljavi pojavila ladja, ki pa je zopet izgnila. Ob 9. dopoldne se je ladja zopet pojavila ter s polnim parom priplula pred Drač. Usidrala se je dva kilometra daleč od obali. Našim baterijam je bil takoj dan znak za bombardiranje. Jeli so grmeti topovi ljudje, ki so se nahajali na obrežju, so sprva mislili, da je to kaka grška ladja in da hoče s streljanjem naznaniti svoj prihod. Ko pa so se prepričali, da je turška križarka, so se prestrašeni umaknili z obrežja in mnogo njih je iskalo zavetišča v italijanskem kon-

zlatu. Srbska vojska je takoj spreminila svoje pozicije ter se utaborila na drugem prostoru. Ubit je bil pri bombardiranju samo en vojak. »Hamidie« je oddala 19 strellov. Poveljnik mesta je ukrenil vse potrebno za obrambo. Dan prej je bila v luki ena izmed grških topničark, isti dan pa bi imelo prispeti v Drač ostalo grško vojni brodovlje. »Hamidie« je potem odplula proti Medovu. Tu jo je zadela granata iz srbskih topov, kar jo je prisililo, da se je umaknila na odprto morje.

Podgorica, 14. marca. Glasom poročil iz Medove so krogle srbskih topov zadele križarko »Hamidie« in jo tako poškodovale, da je takoj zapustila pristanišče.

Belgrad, 14. marca. Iz Drača javljajo, da so tjakaj dospeli grške torpedovke, ki imajo nalogo zasledovati turško križarko »Hamidie«, ter ji zapreti pot iz Jadranskega morja.

Poročilo o položaju.

Dunaj, 14. marca. Oficijozno situacijsko poročilo konstatuje, da se včeraj ni vršila konferenca veleposlanikov v Londonu. Zato se neresnična tudi vsa poročila o podrobnostih te konference. Tako tudi niso avtentične vesti o nekih pogajanjih med posameznimi velesilami; ako se kakšna pogajanja vrše, so tajna in so vse vesti o podrobnosti teh pogajanj zgolj ugibanja. Vesti francoskih listov, da se je turška križarka »Hamidie« mudila v nekem avstrijskem pristanišču in da je tamkaj sprejela živila, ne odgovarjajo resnici. Pričakuje se, da odgovore balkanske države danes na roto velesil glede posredovanja.

Avstrija za Albanijo.

Pariz, 14. marca. Londonski korrespondent »Matina« poroča, da je Avstro-Ogrska vplivala na konferenco veleposlanikov v Londonu, da naj velesile izročijo Srbiji kolektivno vprašanje, zakaj pošilja nove čete pred Drač, ko je vendar konferenca poslanikov pripoznala neodvisnost Albanije.

Bolgarija in Romunija. — Petrogradska konferenca veleposlanikov.

Petrograd, 14. marca. Prva meritorna seja petrogradske konference veleposlanikov se vrši konec prihodnjega tedna. »Den« poroča tozadevno, da je poslala Bolgarska ruskomu zunanjemu ministru izjavo, da se podvrže v vsakem slučaju razsodbi konference. Romunska pa je posredovanje konference pač vsprejela, pridržala pa si je končno dovolitev, da bi ta konferenca poravnala bolgarsko-romunski spor.

Angleški posredovalni predlog.

Dunaj, 14. marca. »Neue Freie Presse« poroča iz Londona: Sir Edward Grey je sestavljal posredovalni predlog glede obmejne bodoče Albanije, glasom katerega bi naj Rusija dovolila, da pripade Skader Albaniji, glede Diakovice pa naj bi odločila posebna mednarodna komisija, ki naj študira na licu mesta etnografske razmere. Po tem angleškem predlogu bi se usoda Diakova odločila že pred Veliko nočjo.

Brzajavna zveza Drača s Srbijo.

Belgrad, 14. marca. (Izvirno poročilo.) Sedaj je dogotovljena brzajavna zveza med Prizrenom, Dračem in Lješem. Srbska vojska pred Skadrom je torej sedaj v zvezi tako z Dračem in Prizrenom, kakor tudi z ostalo Srbijo. Brzajav in telefon je tudi za privatno uporabo.

Srbska pomoč.

Solun, 14. marca. Tukaj se je vkrcal srbski 17. pešpolk, da se odpelje pred Drač. Dospelo so semkaj tudi tri havbične baterije in močan oddelek trenja, ki se v kratkem vkrcata. Tu se širijo vesti, da je poslala Srbija tudi po suhem čez Bitoli močne čete v Albanijo. V Perlepe je prišlo baže med srbskimi četami in Albanci do ostrih spopadov. Albanci so Srbe napadli, morali pa so se s strašnimi izgubami umakniti.

Misija generala Dimitrijeva v Petrogradu.

Sofija, 14. marca. General Radko Dimitrijevič je odpotoval danes jutraj v posebni misiji v Petrograd.

Djavid paša v Albaniji.

Belgrad, 14. marca. General Djavid paša, ki se je po bitki pri Bitolju umaknil proti vzhodu, se nahaja sedaj z armado 10.000 mož v osrčju Albanije ter pripravlja vstajo proti Srbiji.

Dimitrijevič, bodoči poveljnik odrinske oblegovalne armade.

Sofija, 14. marca. Kralj je vsprejel včeraj v daljši avdijenci generala Dimitrijeviča, znanega junaka in zmagovalca izpred Kerkilise in Lile-Burgasa. Kakor poročajo vojaški krogi, ni izključeno, da poveri kralj Dimitrijeviču poveljstvo odrinske oblegovalne armade.

Glasiló bolgarske vlade o demobilizaciji.

Sofija, 14. marca. Glasiló bolgarske vlade »Mir« pozdravlja demobilizacijo Avstro-Ogrske in Ruske, in jo znači kot krasno gesto obeh suverenov, iz katere se tudi lahko sklepa, da Avstro-Ogrska ne zasleduje nobene agresivne politike proti balkanskim državam.

Mir bo sklenjen prve dni aprila.

Sofija, 14. marca. V političnih krogih so prepričani, da bo sklenjen mir najkasneje prve dni meseca aprila, ako tudi ne bodo posredovanja prevzele velesile.

Avstrijska demobilizacija.

Lviv, 14. marca. Železniška ravnateljstva v Galiciji so dobila včeraj od vojaške uprave nalog, da pripravijo za danes primerno število posebnih vlakov, s katerim se odpeljejo odpoklicani rezervisti v svoje domove.

Lviv, 14. marca. Neki tukaj dislocirani pešpolk je poslal včeraj zvečer v manjših skupinah odpuščene rezerviste letnika 1908. Pred vrati vojašnice se je zbrala velika množica ljudi, največ sorodniki, prijatelji in znanci rezervistov, ki so odpuščene z velikim veseljem pozdravljali. Rezervisti so kričali na cesti, domov grede množicam, ki so jih pozdravljale: Domov gremo, domov! Danes se odpuste še ostali rezervisti. Za danes je naznanilo garnizijsko poveljstvo postajnim uradom, da se odpusti 1000 rezervistov. V prihodnjih dneh jih bodo odpustili še veliko večje število. Odpust rezervistov je napravil v mestu jako dober vtisk.

Deželni zbori.

Dunaj, 14. marca. Današnja »Wiener Zeitung« priobčuje cesarski patent, s katerim so sklicani moravski deželni zbor na torek 18. marca, šleški, predarelski in tržaški deželni zbori pa na četrtek 27. marca.

Važna razsodba upravnega sodišča.

Dunaj, 14. marca. Upravno sodišče je izreкло danes važno narodno politično razsodbo. Nemška mestna občina v Prahatich na Češkem je nastavila nekega zdravnika, ki pa ni bil več češkega jezika. Deželni odbor češki je to to nastavitev razveljavil, češ da mora biti zdravnik več obeh deželnih jezikov. Mestna občina v Prahatich se je proti ti odločbi deželnega odbora pritožila na upravno sodišče. Upravno sodišče je to pritožbo zavrnilo in potrdilo odločbo češkega deželnega odbora.

Praški deželni gledišči in češki deželni odbor.

Praga, 14. marca. Ravnateljstvo obeh deželnih praških gledišč sta prosila deželni odbor, da bi jima dovolil iz deželnih sredstev odškodnino za norme in za počitnice v znesku 40.000 K. Deželni odbor je zavrnil obe prošnji in prepustil končno rešitev tega vprašanja deželnemu zboru, kateremu bo predložen predlog za zvišanje subvencije obema deželnima gledališčema.

Vprašanje namestniškega mesta na Tirolskem.

Inomost, 14. marca. »Neue Tiroler Stimmen« poročajo, da je postalo vprašanje glede namestniškega mesta na Tirolskem zopet akutno in da se pričakuje v kratkem izprememba na namestniškem stolu. Kot najbolj resen kandidat za namestniško mesto se imenuje bivši ministrski predsednik in sedanj namestnik v Trstu princ Konrad Hohenlohe-Schillingsfürst.

Ustanovitev Velikohrvatske stranke.

Zagreb, 14. marca. V političnih krogih se govori, da se v kratkem osnuje nova stranka, ki jo ustanove Frankovci dr. Elegović, dr. Ogrisović in dr. Horvat. Stranka se bo imenovala »Veliko hrvatska«. Z ustanovitvijo te stranke je v zvezi bivši ban baron Pavel Rauch.

Dementi Tiszinega odstopa.

Budimpešta, 14. marca. Listi dementirajo vesti, da namerava Tisza odstopiti. Listi, ki stoje v zvezi z vlado, to odločno zanikajo.

Novi nemški poslanik v Rimu.

Rim, 14. marca. Kralj je včeraj slovesno vsprejel novega nemškega poslanika v Rimu pl. Flotowa. Novi poslanik je bil v daljši avdijenci od kralja jako prijazno sprejet.

Ruska demobilizacija.

Berolin, 14. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Petrograda, da so bili ruski rezervisti včeraj popoldne odpušteni.

Kupujte pridno srečko »Splošno ženskega društva« v korist slovenskih umetnikov. 200 krasnih dobikov, slik domačih slikarjev. Srečka à 1 K.

Za kratek čas.

Misijonar: In vročina v peklu je grozna. Tudi vročina v Afriki je strašna in sveti možje, ki hodijo zamorcem oznanjati vero krščansko, mrjo kakor muhe. V Afriki je taka vročina, da morajo kuram dajati sladoled, da ne nosijo kuhanih jajc... a kaj je to proti vročini v peklu!

— Kaj pa, da hodiš tako redkokdaj v gledališče. Kaj nimaš toliko prostega časa?

== Prostega časa imam dovolj, ampak prostih vstopnic manjka.

Pri večerji pripoveduje oče svojih rodbini o balkanskih dogodkih in razlaga mobilizacijske priprave velesil. Verno poslušajoči Pepček ga prekinje sredi govora.

— Ata, ali naša kuharica tudi mobilizira.

== Zakaj?

— Ker ima vsak večer v veži tri soldate.

Zahvala.

Gosp. odvetniku in državnemu poslancu dr. Vlad. Ra v n i h a r j u se najiskrenejše zahvaljujemo za njegov trud in njegovo, v sedanjih časih redko požrtvovalnost, da je zastopal pri upravnem sodišču na Dunaju našo pritožbo zoper Korbarjevo postopanje pri zadnjih občinskih volitvah v občini Dobrunje, popolnoma brezplačno, in ga zagotavlja svoje hvaležnosti.

Dobrunjski občani, ki so za red v občinskem gospodarstvu.

Prečitane napredne časopise

zbira in razpošilja tajništvo Narodno - napredne stranke. Časopisje je danes najmočnejša idejna moč. Izvrševalni odbor prosi vljudo svoje somišljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtek prečitane napredne časopise preteklega tedna v tajniški urad (Wolfova ulica 10/1.) ali naj vsaj naznanijo tajništvu svoje naslove. Poleg tega zbira jo krajevna politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Rmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in v vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko) na: **Kmečko pisarno narodno - napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10.** Ob tem umemo je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Važno za vsako žensko je, se poučiti o higieni in negovanju telesa in si zlasti predočiti, koliko bolezní nastane pri ženskah samo vsled neopazljivosti, in kako lahko bi se jim bilo izogniti. Poljudno piše o tem knjiga »Kaj je higiena«, ki jo na željo brezplačno pošlje kemik A. C. Hubmann, Dunaj, XX., Petraschg. 4.

Umrlí so v Ljubljani:

Dne 13. marca: Karel Lenasi, župnik košanski, 44 let, Zaloška cesta 11 (Leonišče). — Gabriella Petrič, hči mizarskega pomočnika, 9 mesecev, Streliška ulica 15. — Tomaž Steiner, posestnik, 83 let, Veliki štraden 2. — Martin Marinč, bivši delavec, 82 let, Radeckega cesta 9.

V deželni bolnici:

Dne 12. marca: Ivan Mohorčič sin železniškega čuvaja, 11 let. — Janez Galjot, dninar, 58 let. — Marija Gregorin, posestnikov žena, 39 let. Dne 13. marca: Frančiška Barl vpokojena delavka tobačne tovarne 60 let.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«

Mesečna soba

s posebnim vhom 953

se odda s 1. aprilom t. l.
na Rimski cesti št. 7. III. nadstropje.

Bika

simodolske pasme težkega 1000 kg ima
napredaj za mesarja, Andrej
Japelj v Studenem pri Postojni.
Cena po dogovoru. 985

Za pisarne!

Napredaj sta 2 veliki novi

pisalni mizi

Vprašati: pri sobarici, Miklošičeva
cesta šte. 8. I. nadstropje.



Za spomlad in poletje

priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

svojo bogato zalogo

236

:: izgotovljenih oblek ::

za gospode in dečke ter mične novosti
v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastonj in franko.

Ceniki zastonj in franko.

Išče se dobro izveščana

modistinja

Vstop takoj. 943

Poizve se v upravnistvu »Sl. Naroda«.

Solnčno stanovanje

z 2 ali 3 sobami s pritlikinami išče mirna
stranka (2 osebi) v Šiški ali predmestju
ljubljanskem za 1. julij 1913. (ortilije iz-
ključeno). — Ponudbe na upravništvo »Slo-
venskega Naroda«. : : : : 947

Krojaški pomočnik

se sprejme takoj. 939

Reflektira se le na boljšo moč Josip
Ahčin, Ljubljana, Francovo na-
brežje šte. 31.

Vizitnice

priporoča v elegantni obliki

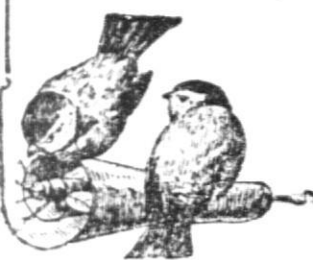
Narodna tiskarna.

Priporoča se

ANTON ŠARC

trgovina s perilom, pralnica in likalnica

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.



874

Slamnike

moderno nakitene,
oblike, kakor vse potrebščine za modistke
prodaja najceneje

M. Horvat

Ljubljana, Stari trg 21.

Popravila točna in cena.

Syrup Sarsaparillae
compos s sidrom.
Čistilo krvi. Stekla K 3-60 in 7-50.

Liniment s sidrom Capsici compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom.
Bolečine ublažujoče sredstvo za vdrgenje
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K — 80, 1-40, 2—.

Železnato beljakovinska tinktura
s sidrom.
Za malokrvnost in bledico.
Steklenica K 1-40. Steklenica K 1-40.

Dobiva se po lekarnah ali na naravnost od
Dr. RICHTERJEVE
lekarnice „Pri zlatem levu“, Praga I.,
Klášovská třída 5.



Glavna zaloga: Mihael Kastner v Ljubljani.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.



„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Prava in neprava ljubezen.

Povest. — Spisal Blaž Pohlín.

Cena broš. 1 K 60 vin., vez. 2 K
50 vin., s pošto 20 vinarjev več.

:: Opatov praporščak ::

Zgodovinska povest. Spisal Iv. Remec.

Cena broš. 1 K 80 vin., vez. 2 K
70 vin., s pošto 20 vinarjev več.

Ti najnovejši zabavni in veseli knjigi priporoča najtopleje

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Št 5226.

936

Razpis.

Za zgradbo vodovoda v občini Hrastje,

okraj Kranj, se bodo oddala sledeča dela oziroma dobave

potom javne ponudbene obravnave:

- 1.) Izkop in zasip cevne jarka, proračunena na okroglo 15.900 K.
 - 2.) Dobava cevi, proračunena na okroglo 27.100 K
 - 3.) Dobava armatur, proračunena na okroglo 7.000 K
- Pismene ponudbe z napovedjo enotnih cen za posamezne delavske ka-
tegorije ali dobave naj se predložijo

do 27. marca t. l. ob 12. uri dopoldne podpisaneu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, do-
poslati je zapečatene z napisom: „Ponudba za prevzetje ad 1) izkopa in
zasipa cevne jarka, ad 2) dobave cevi, ad 3) dobave armatur,
pri vodovodu v občini Hrastje, okraj Kranj“.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne
pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% ponudbene svote v gotovini
ali pa v pupilarno varnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika, ne glede
na višino ponudbene svote, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo po-
nudbeno razpravo.

Načrti, ofertni pripomočki in stavbni pogoji se dobe pri deželnem
stavbnem uradu v navadnih uradnih urah za znesek ad 1) K 3—, ad 2) in 3)
K 1—

Deželni odbor kranjski v Ljubljani,

dne 10. marca 1913.

Avstr. amerikan.
:: zaloga čevljev ::
Prešernova ul. 50.

12.50



16.50

Naši čevlji po kakovosti,
:: priležnosti in eleganci ::
prekose vsako konkurenco.



Zaloga slovitih „PALMA“
gumijevih podpetnikov.



ZADNJE NOVOSTI!

Priporoča se največja izbira spo-
mladnih kostumov, modernih
jop in plaščev, vrhnjih kril za
dame in deklice.

za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov,
nepremočljivih pelerin najnovej-
šega kroja. — Radi neznatnih
stroškov cene brez konkurence.

838

Konfekcijska trgovina

A. Lukič, Ljubljana

Pred Škofijo šte. 19.